

Nummer 10 2023

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

Ekonomin på tomgång

Tjänstebranscher driver
sysselsättningstillväxten

SCB

Innehåll

Månadsöversikt augusti 2023	3
Läget i ekonomin	4
Ekonomin på tomgång	4
Fördjupning	8
Tjänstebranscher driver sysselsättningstillväxten	8
Internationell utblick	14
Svensk handel har fallit mer än EU:s	14
Indikatorer för Sverige, EU och USA	15

Om Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv

Det huvudsakliga målet med tidskriften är att ge en helhetsbild över ekonomin utifrån den ekonomiska statistiken. Detta kompletteras med fördjupningar inom olika områden samt en internationell utblick.

Publicering sker månadsvis, med ett uppehåll i juli.

Vi tar gärna emot synpunkter och kan hjälpa till med att ta fram data vid behov. Kontakta oss via e-post på ekstat@scb.se.

[SCB:s konjunkturklocka finns här](#). Den ger en interaktiv presentation av konjunkturläget och riktningen i den svenska ekonomin.

Fler diagram med [konjunkturindikatorer finns här](#).

Månadsöversikt augusti 2023

Indikatorer	Jämfört med föregående månad (procent) ¹⁾	Jämfört med motsvarande månad föreg år (procent) ²⁾	Jämfört med föregående månad	Jämfört med motsvarande månad föreg år
BNP-indikator månad	-0,2	0,3	●	+
Näringsliv				
Näringslivets produktion	0,5	0,7	+	+
Industrins produktion	2,4	4,7	+	+
Industrins ordergång	5,0	-0,4	+	-
Tjänsteproduktion	-0,1	0,6	●	+
Handel och konsumtion				
Hushållens konsumtion	0,5	0,6	+	+
Detaljhandelns försäljning	0,2	-1,7	●	-
Utrikeshandel				
Varuexport ³⁾	0,8	4,7	+	+
Varuimport ³⁾	0,2	-1,4	●	-
Priser				
Konsumentpriser (KPIF)	-0,1	4,7	●	+
Producentpriser	-0,7	-5,9	-	-
Arbetsmarknad				
Sysselsättningsgrad ⁴⁾	0,0	-0,4	●	-
Arbetslöshetsstalet ⁵⁾	0,0	1,1	●	-
Arbetade timmar ⁶⁾	-0,1	-1,5	●	-

1) Kalenderkorrigerat och säsongrensat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

2) Kalenderkorrigerat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

3) Löpande priser, okorrigerat. Månadsförändring avser trend.

4) Sysselsättning som andel av befolkningen 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden.

5) Arbetslöshet som andel av arbetskraften 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden. Symboler anges med omvänt tecken.

6) Arbetade timmar 15–74 år (inklusive sysselsatta utomlands). Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på kalenderkorrigerade data.

Symbolerna betyder:

 Ökning (Förändringstal högre än 0,2 procent)

 Oförändrat (Förändringstal -0,2–0,2 procent)

 Minskning (Förändringstal lägre än -0,2 procent)

Läget i ekonomin

Ekonomin på tomgång

De flesta indikatorer pekar sidledes för närvarande. Med detta menas att tillväxten är obefintlig eller åtminstone svag. BNP-indikatorn har legat på i stort sett samma nivå sedan slutet av 2021. Två ljusglimtar i augusti var industriproduktionen och hushållskonsumtionen som båda steg för andra månaden i rad. Sett över en längre tidsperiod har dock dessa indikatorer haft en svag trend.

Den svenska ekonomin fortsätter att gå relativt trögt. Den övergripande bilden är att många indikatorer varken ökar eller minskar, trendkurvorna går mestadels i sidled. Den månadsvisa BNP-indikatorn har legat kring samma nivå sedan slutet av 2021. I augusti 2023 fortsatte utvecklingen i samma spår då BNP-indikatorn sjönk marginellt jämfört med juli.

”Den svenska ekonomin fortsätter att gå relativt trögt. Den övergripande bilden är att många indikatorer varken ökar eller minskar”

Sveriges ekonomi fortsätter sidledes

Månadsvisa BNP-indikatorn. Index 2011=100, säsonggrenade värden

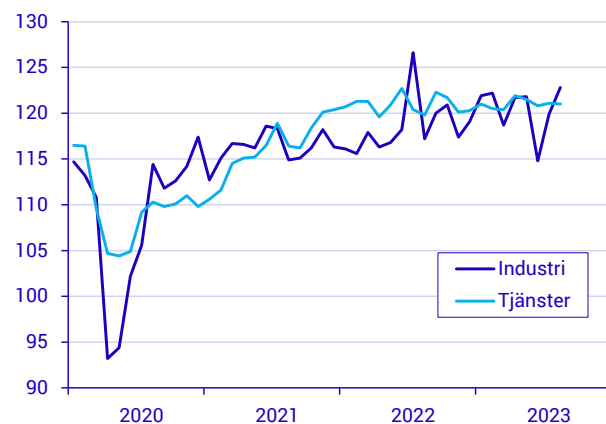
Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

Industriproduktionen studsade tillbaka

Tittar man på månadsöversikten på sidan 3 så sticker industrins utveckling ut något i augusti. Både produktionen och orderingen steg markant jämfört med juli. Det handlar dock i båda fallen om en återhämtning efter tidigare nedgångar. Industriproduktionen minskade rejält i juni men har efter det ökat två månader i rad. Industrins ordergång ökade i augusti efter att ha minskat i både juni och juli. Det är dock vanligt att ordergången svänger mycket från månad till månad och sett över de senaste två åren har både produktion och ordergång endast ökat svagt.

Industriproduktionen upp två månader i rad

Produktionsvärdeindex 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Om industrin har svängt en del så har däremot näringslivets tjänsteproduktion legat väldigt stabilt sedan slutet av 2021. Den trenden fortsatte i augusti

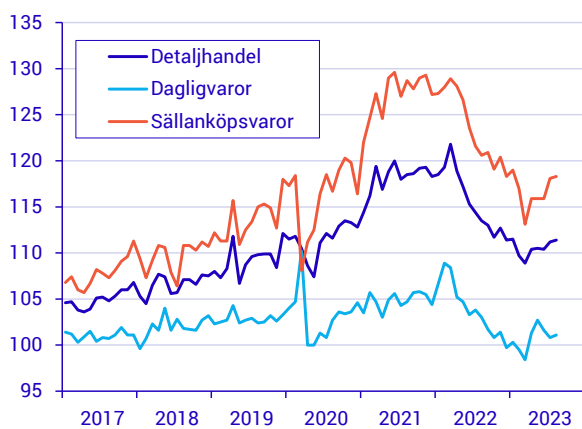
då tjänsteproduktionen var i stort sett oförändrad jämfört med juli, rensat för säsongvariationer. Det finns såklart vissa skillnader mellan olika tjänstebranscher. Exempelvis så har detaljhandeln vänt upp något under sommaren efter en stor nedgång dessförinnan.

Viss återhämtning för detaljhandeln

En effekt av de kraftigt stigande priserna under fjolåret var att hushållen drog ner på inköpen. Försäljningen inom detaljhandeln minskade rejält från mars 2022 till mars 2023. Det gällde såväl sällanköpsvaruhandeln som dagligvaruhandeln. Under våren och sommaren i år har dock försäljningen återhämtats en del. Fortfarande är volymerna lägre än motsvarande månad i fjol men för några delbranscher var försäljningen högre i augusti 2023 än i augusti 2022. Det gällde exempelvis kläder och skor.

Ökad försäljning sedan mars i år

Försäljningsvolym inom detaljhandeln, index 2015=100, säsongrensade månadsvärden

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Konsumtionen svagt uppåt

Hushållens konsumtion mattades av något under 2022 då inflationen sköt i höjden. Det senaste året har det dock varit väldigt små rörelser från månad till månad och trenden har pekats sidledes även här. I både juli och augusti noterades däremot en viss uppgång för konsumtionen. Ökningarna var små men det var trots allt första gången som den steg två månader i rad sedan mars i fjol.

Ökad konsumtion i både juli och augusti

Hushållens konsumtionsindikator. Index 2015=100, säsongrensade månadsvärden

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Konjunkturklockan visar att konjunkturen är svagare än normalt

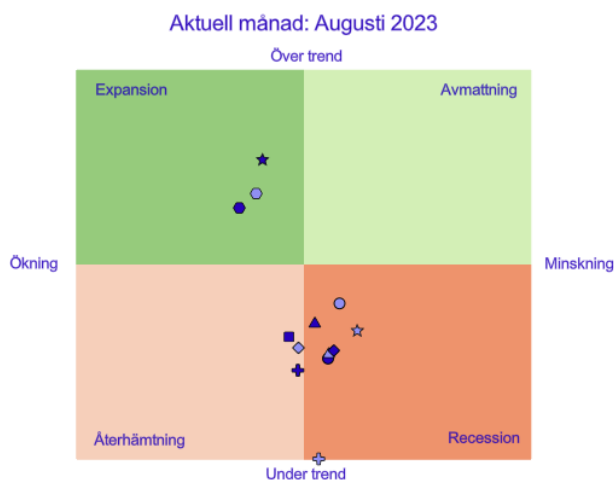
Att många indikatorer visar på svag eller obefintlig tillväxt betyder att dessa indikatorers kortsiktiga trendkurvor ligger under de långsiktiga. I augusti 2023 låg tio av tretton indikatorer i SCB:s konjunkturklocka under sin långsiktiga trend. Det betyder att konjunkturläget är svagare än normalt.

Indikatorerna i klockan har samlats i tre kluster. I expansionsfasen, över långsiktig trend och på uppgång, ligger fortsatt sysselsättning och nyregistrering av personbilar respektive lastbilar. Långt under sin långsiktiga trend finns detaljhandeln med sällanköpsvaror. Övriga nio indikatorer ligger lite närmare den långsiktiga trenden. Tyngdpunkten är fortsatt i recessionsfasen även om tre indikatorer har rört sig över till återhämtningsfasen.

”Förändringarna från närliggande månader är små och det är ytterligare ett tecken på att ekonomin står och stampar”

Det som skiljer sig mot tidigare är att indikatorerna är mer samlade kring nollstrecket på den horisontella axeln. Det betyder att förändringarna från närliggande månader är små och det är ytterligare ett tecken på att ekonomin står och stampar.

De flesta indikatorer fortsatt under långsiktig trend

- A1 – BNP-indikator månad
- B1 – Näringslivets produktion
- ⊕ C1 – Hushållens konsumtion
- D1 – Nyregistrerade personbilar
- ▲ E1 – Varuexport
- ★ F1 – Sysselsättning
- ◆ G1 – Näringslivets efterfrågan
- A2 – BNP kvartal
- B2 – Industrins ordergång
- ⊕ C2 – Detaljhandel sällanköpsvaror
- D2 – Nyregistrerade lastbilar
- ▲ E2 – Varuimport
- ★ F2 – Arbetade timmar
- ◆ G2 – Hushållens konfidensindikator

Konjunkturklockan

SCB:s konjunkturklocka består av 14 ekonomiska indikatorer, varav 13 uppdateras månadsvis och en uppdateras kvartalsvis.

Konjunkturläget beräknas genom att skatta den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden.

Här kan du läsa mer om [SCB:s konjunkturklocka](#)

I [visualiseringsverktyget](#) kan man följa hur de olika indikatorerna rör sig över tid. Under en konjunkturcykel rör de sig ett varv i konjunkturklockan och passerar då fyra konjunkturfaser.

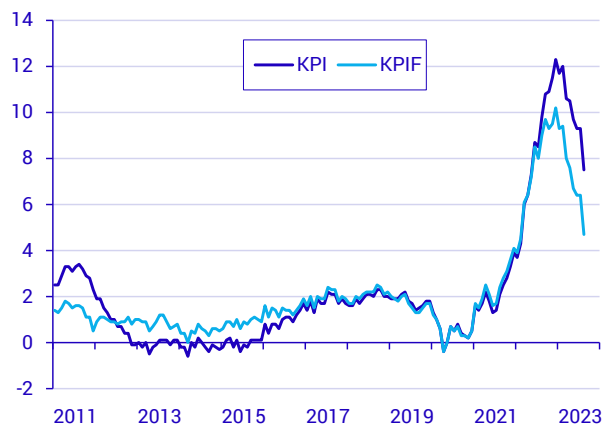
Inflationstakten har sjunkit

En av orsakerna till att ekonomin går trögt är den höga inflationen vilket har lett till åtstramningar inom både penningpolitiken och finanspolitiken. Riksbanken höjde räntan ytterligare i september vilket innebär att styrräntan gått från 0,0 procent i april 2022 till 4,0 procent. Regeringens budgetproposition präglades också av återhållsamhet där inflationsbekämpning beskrevs som huvudskälet till detta.

Inflationstakten är fortsatt hög sett i ett historiskt perspektiv. Den har dock sjunkit betydligt sedan toppnoteringen i december. Då låg inflationstakten enligt KPIF (konsumentprisindex med fast ränta), som är Riksbankens målvariabel, på 10,2 procent. I augusti 2023 låg den på 4,7 procent. I KPIF räknas effekten av ändrade räntesatser i bolånetagarnas räntekostnader bort. I KPI ingår effekten av räntehöjningarna men även enligt detta mått har inflationstakten sjunkit betydligt sedan toppnoteringen. Observera att inflationsciffrorna för september publiceras samtidigt som denna tidskrift.

Långsammare prisökningstakt

Inflationstakten. Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Källa: Konsumentprisindex (SCB)

Två olika bilder av prisutvecklingen om energipriserna inkluderas eller inte

Orsaken till den höga inflationen hittar man till stor del i vad som hände i fjol. Då steg bland annat energipriserna kraftigt och sedan även livsmedelspriserna. Energipriserna har därefter dämpats och i synnerhet elpriset som var klart lägre i augusti 2023 än motsvarande månad i fjol. Detta bidrar till att dra ner inflationstakten.

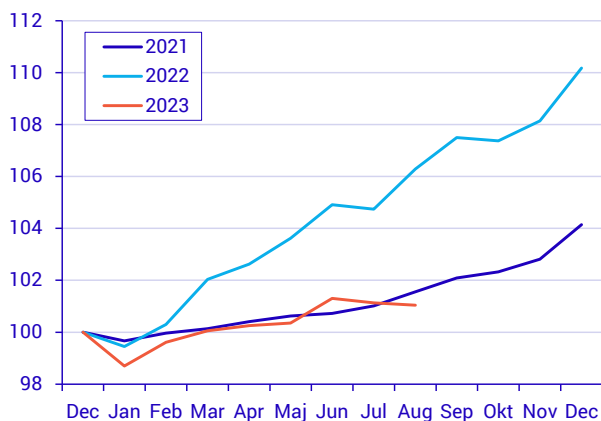
"Lägre energipriser bidrar till att dra ner inflationstakten"

I nedanstående diagram illustreras den extrema prisuppgången under 2022. Tittar man enbart på prisutvecklingen för 2023 ser man att prisökningen ligger väldigt nära 2021 års utveckling, när ränteeffekten har exkluderats. Som tidigare

nämndes drar lägre energipriser ner utvecklingen 2023.

I stort sett samma prisökning i år som 2021 enligt KPIF

KPIF december föregående år = 100

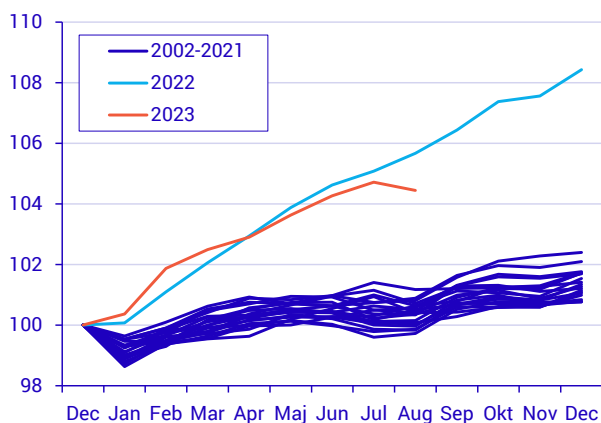

Källa: Konsumentprisindex (SCB)

Räknar man även bort energipriserna får man dock en helt annan bild. Då liknar 2023 väldigt mycket 2022. Dessa två år sticker ut markant när man jämför tidsserierna tillbaka till 2002. Den stigande kurvan för 2023 visar att andra priser än energi fortsätter att öka. Exempelvis tjänstepriser.

Nästan lika höga prisökningar som i fjol när både räntor och energi rensas bort

KPIF-XE december föregående år = 100

Källa: Konsumentprisindex (SCB)

Avmattning på arbetsmarknaden

Den svenska arbetsmarknaden har tidigare stått emot konjunkturedgången relativt väl. Antalet sysselsatta, och andelen sysselsatta av befolkningen, har fortsatt att öka. Sysselsättningstillväxten har dock mattats av under året. Månadens fördjupningsartikel på sidan 8 visar att det främst är

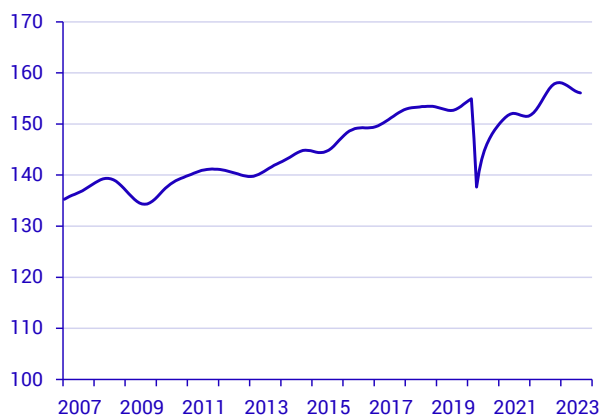
inom tjänstebranscherna som sysselsättningen ökar. Merparten av ökningen består av personer med endast förgymnasial utbildning och det är främst bland utrikes födda som antalet sysselsatta har ökat. Artikeln baseras på Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) där det finns data till och med juli 2023.

Arbetskraftsundersökningarna (AKU) för augusti visade dock att det finns tendenser på en avmattning på arbetsmarknaden. Arbetslösheten var högre än i augusti i fjol och det var en stor minskning av antalet tidsbegränsat anställda. De arbetade timmarna i ekonomin har också vänt ner när man jämför med närliggande månader.

Färre arbetade timmar i ekonomin

Antalet arbetade timmar (miljoner) i genomsnitt per vecka.

Samtliga sysselsatta, 15-74 år. Säsongrensade och utjämnade värden

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Kontaktperson: Johannes Holmberg 010-479 45 11

Fördjupning

Tjänstebranscher driver sysselsättningstillväxten

Sysselsättningen i den svenska ekonomin har ökat de senaste åren. Tillväxten har mattats av men är fortsatt positiv inom de flesta branscherna. Dragloket är tjänstebranscher som anställer personer med förgymnasial utbildning.

Det har varit en turbulent tid i världen de senaste åren. Ekonomin och sysselsättningen påverkades kraftigt av coronapandemin under 2020. Restriktioner bidrog till att sysselsättningen minskade, speciellt i direktkonsumerande tjänstebranscher som taxiföretag, hotell, restauranger och frisörer. Arbetsmarknaden började sin återhämtning under andra kvartalet 2021.

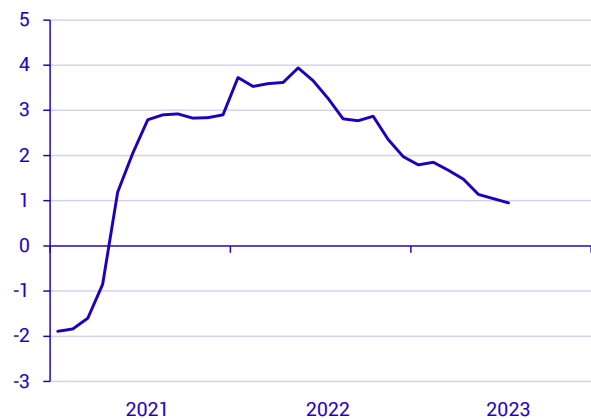
I februari 2022 invaderade Ryssland Ukraina och den geopolitiska situationen blev orolig. Det blev en utbudsschock först inom energiområdet med högre elpriser som följd. När länderna öppnade upp sig efter pandemin uppstod dessutom efterfråge- och utbudsstörningar. Lägre utbud och högre efterfrågan fick inflationstakten att öka globalt. Inflationen är nu på väg ned men är fortsatt hög och bromsar ekonomin då köpkraften dämpas av stigande räntor. Ekonomins inbromsning sätter i sin tur sina spår på arbetsmarknaden, även om rörelserna ännu varit små.

Positiv sysselsättningstillväxt sedan maj 2021

Sedan ett drygt år tillbaka publicerar SCB administrativa månatliga uppgifter över befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS). För mer information om statistiken se faktaruta i slutet av artikeln. Uppgifter finns tillgängliga från januari 2020, vilket innebär att uppgifter om årsförändringar finns från januari 2021.

Sysselsättningstillväxten fortsatt positiv, men avtagande

Sysselsättningstillväxt hela ekonomin, årstakt, procent

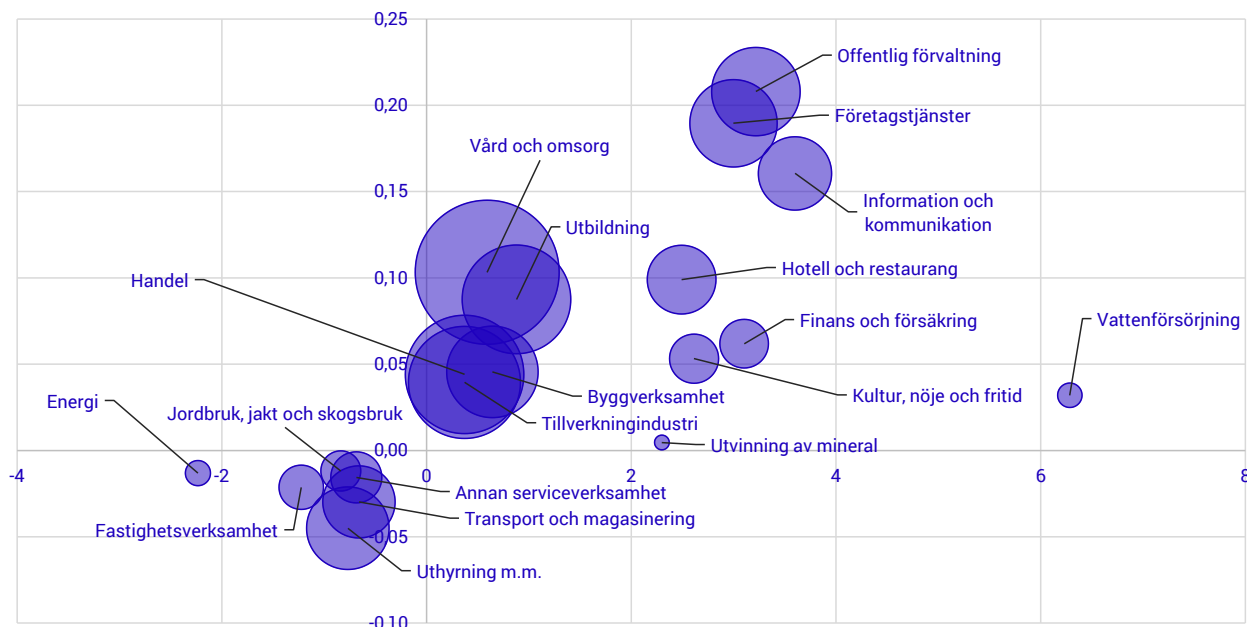

Anm: Respektive månad i jämförelse med samma månad föregående år.
Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar.

Efter nedgången under pandemin har antalet sysselsatta kontinuerligt vuxit sedan maj 2021. I juli 2023 var 5 385 000 individer sysselsatta i åldern 15 till 74 år. BAS-statistiken tillsammans med arbetskraftsundersökningarna (AKU) för åren före 2020 visar att antalet sysselsatta i den svenska ekonomin aldrig varit så många som nu.

Tre branscher stod för mer än halva sysselsättningstillväxten i juli 2023

Branschens sysselsättningsbidrag (y-axel, procentenheter) respektive sysselsättningstillväxt (x-axel, procent) juli 2023 jämfört med juli 2022. Bubbelstorleken visar branschens vikt som baseras på antal sysselsatta inom respektive bransch.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar

Sysselsättningsgraden var samtidigt 70,6 procent i juli 2023, det vill säga fler än sju av tio individer i befolkningen i arbetsför ålder var sysselsatta. Noterbart är att juli generellt är en månad med högre sysselsättningsgrad tack vare att många studenter har jobb.

På årsbasis var sysselsättningsökningen som högst i maj 2022 för att därefter falla tillbaka. I juli 2023 var sysselsättningstillväxten strax under 1 procent, vilket är betydligt lägre än tillväxten på 4 procent i maj 2022. Den höga tillväxten då var en konsekvens av arbetsmarknadens återhämtning efter pandemin.

"I juli 2023 var sysselsättningstillväxten strax under 1 procent"

Den bransch som växte mest procentuellt var vattenförsörjning som ökade med 6,3 procent mellan juli 2022 och juli 2023. Då hänsyn tas till att branschen är en av de minsta branscherna i ekonomin ger det ett bidrag till hela ekonomins sysselsättningsutveckling på endast 0,03 procentenheter.

Offentlig förvaltning bidrog mest till sysselsättningstillväxten senaste året

Storleksmässigt är vård och omsorg den största branschen. Av alla sysselsatta i ekonomin var 17,4 procent sysselsatta inom vård och omsorg i juli 2023. Branschen växte med 0,6 procent vilket gav ett sysselsättningsbidrag på 0,10 procentenheter. Det innebär att vård och omsorg gav det fjärde största bidraget. De tre branscher som gav störst bidrag till sysselsättningstillväxten i juli 2023 var offentlig förvaltning, företagstjänster (verksamheter inom juridik och ekonomi, vetenskap och teknik) samt informations- och kommunikationsverksamhet. Dessa tre branscher stod för 0,56 procentenheter av sysselsättningstillväxten på 0,95 procent.

Sex branscher hade färre sysselsatta

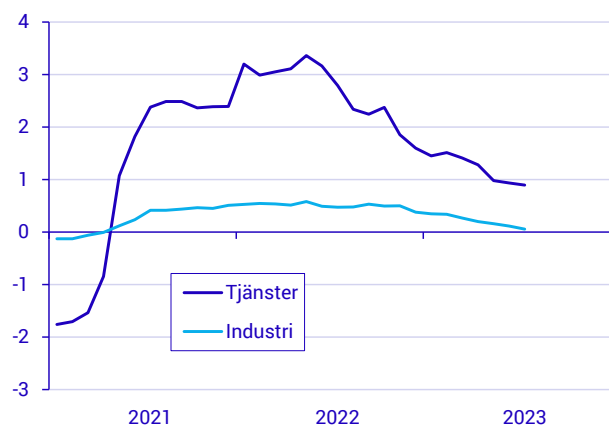
De flesta branscherna ökade sysselsättningen, men totalt var det sex branscher som sysselsättningsmässigt backade mellan juli 2022 och juli 2023. Totalt arbetade 16 procent av de sysselsatta inom dessa sex branscher. Branschen uthyrning m.m. bidrog mest negativt till sysselsättningsutvecklingen i ekonomin (minus 0,05 procentenheter).

Hotell och restaurang påverkades mest av pandemin

Mer än hälften av sysselsättningstillväxten kom från tre tjänstebanscher, vilket kan tolkas som att det var tjänstebanscher som drev sysselsättningstillväxten i juli 2023 på årsbasis. Industrisektorn har i termer av sysselsättningsförändring varit mindre konjunkturlös och har inte fluktuerat i samma utsträckning de senaste åren.

En bidragande orsak är att tjänstesektorn, i synnerhet de direktkonsumerande tjänstebanscher, drabbades hårdare under coronapandemin. En av de branscher som drabbades allra hårdast var hotell- och restaurangbranschen. Under pandemins första år 2020, minskade antalet sysselsatta i branschen med drygt 25 procent. En konsekvens utav de tidigare kraftiga neddragningarna inom tjänstesektorn är att branscher har återanställt och därmed vuxit kraftigt.

Tjänstesektorn har drivit sysselsättningstillväxten sista två åren
Sysselsättningsbidraget från tjänstesektorn respektive industrin, årstakt, procentenheter

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar

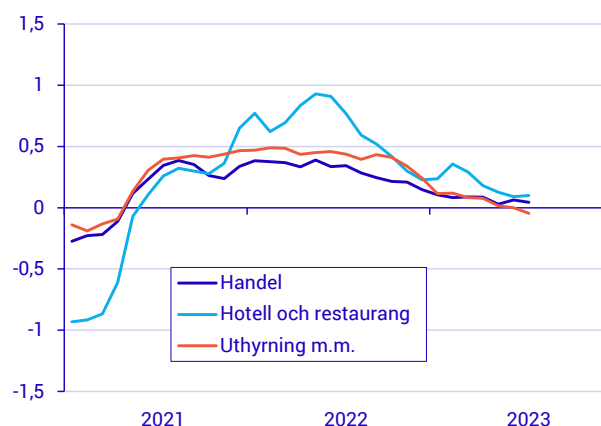
Sett över hela den studerade tidsperioden, januari 2021 till och med juli 2023 är det framför allt tre branscher som haft störst inverkan på den totala sysselsättningen i ekonomin. Dessa tre branscher var hotell och restaurang, uthyrning samt handel.

Hotell- och restaurangbranschen påverkades starkt av konjunkturen och av nedstängningarna under pandemin. I början av 2021 var branschens bidrag till den totala sysselsättningen nästan minus 1

procentenhet och under 2022 sågs motsvarande uppgång. Konjunktursvängningarna inom handel respektive uthyrning var inte alls lika dramatiska som inom hotell- och restaurangbranschen. I juli 2023 var dessa branschers sysselsättningsbidrag kraftigt reducerat.

Hotell och restaurang påverkades kraftigt av pandemin

Sysselsättningsbidraget från de tre viktigaste branscher till ekonomins sysselsättningsförändring under perioden januari 2021 och juli 2023, procentenheter

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar

Tendensen för alla branscher är att sysselsättningstillväxten avtar och att allt fler branscher uppvisar en minskning av antal sysselsatta. Byggbranschen har under hela 2023 kontinuerligt minskat sitt sysselsättningsbidrag och i juli var bidraget 0,05 procentenheter. I januari var motsvarande tal 0,21 procentenheter. Noterbart är att sysselsättningstillväxten då var 2,9 procent för branschen.

Utrikes födda fortsätter att driva sysselsättningstillväxten

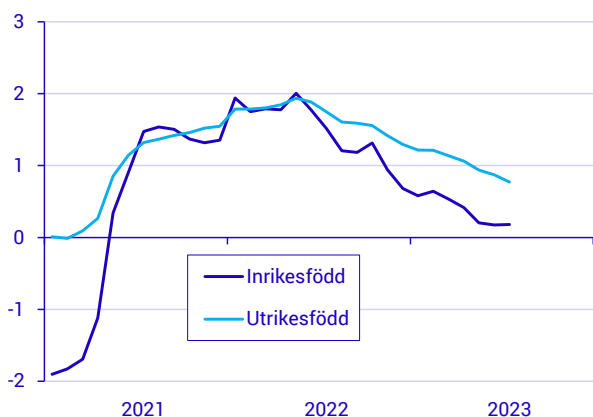
I Sveriges ekonomi nr 11 2022 visade vi att utrikes födda drev sysselsättningstillväxten. Se länk i slutet av artikeln. Skillnader i olika arbetsmarknadsindikatorer mellan inrikes och utrikes födda på arbetsmarknaden är fortsatt betydande. I juli 2023 var sysselsättningsgraden för inrikes respektive utrikes födda 72,6 respektive 63,0 procent.

Under samma period var den registrerade arbetslösheten i BAS 2,4 procent för inrikes födda respektive 10,5 procent för utrikes födda. Det visar på att det finns en större andel av utrikesfödda som

finns direkt tillgängliga för jobb jämfört med de som är inrikes födda. Trots att utrikes födda utgör en minoritet i ekonomin, cirka en fjärdedel av befolkningen mellan 15 och 74 år, var det till stor del de som drev sysselsättningstillväxten i ekonomin. Ända sedan juni 2022 har gruppen utrikes födda bidragit mer till sysselsättningstillväxten än inrikes födda.

Utrikes födda bidrar mest till sysselsättningstillväxten

Bidrag till sysselsättningsförändringen i hela ekonomin uppdelat på in- respektive utrikes födda, procentenheter

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar.

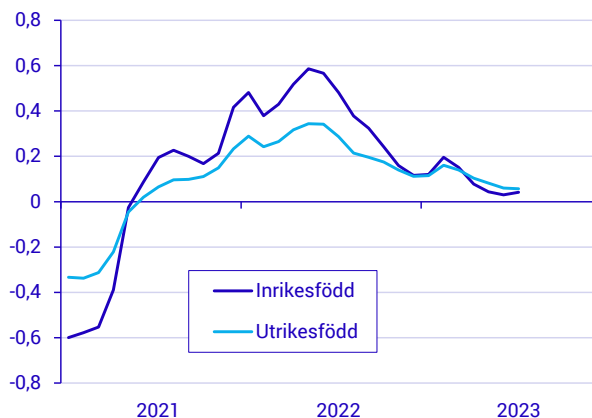
Sysselsättningen bland utrikes födda var 3,6 procent högre i juli 2023 än samma månad i fjol. Det motsvarar en ökning med 41 100 individer. För inrikes födda var sysselsättningstillväxten 0,2 procent, eller 9 600 individer. Det innebär att utrikes födda stod för 0,78 procentenheter av sysselsättningsbidraget, medan inrikes födda stod för resterande 0,18 procentenheter.

Inrikes födda drabbades hårdast av neddragningarna inom hotell och restaurang

Studeras sysselsättningsutvecklingen för de två branscherna hotell och restaurang respektive handel finns vissa skillnader mellan grupperna in- och utrikesfödda. I motsats till handeln minskade sysselsättningen för de utrikes födda inom hotell- och restaurangbranschen under coronapandemin. Samtidigt var det ingen annan bransch i ekonomin som drabbades hårdare under coronapandemin än hotell- och restaurangbranschen. De inrikes födda drabbades ännu hårdare av neddragningarna än utrikes födda.

Sysselsättningen ökar ungefär i samma takt för in- och utrikes födda inom hotell och restaurang

Bidrag till sysselsättningsförändringen inom hotell och restaurang uppdelat på in- respektive utrikes födda, procentenheter

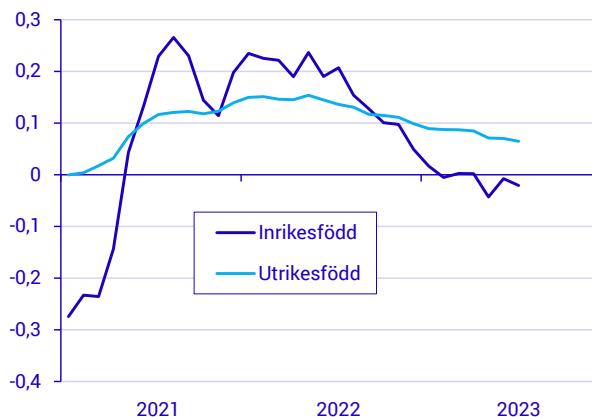

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar

Den andra skillnaden är den senaste tidens sysselsättningsutveckling. Inom hotell- och restaurangbranschen följer sysselsättningsbidraget för grupperna in- och utrikes födda varandra relativt väl och bidrar positivt till sysselsättningstillväxten. Men inom handeln ses ett annat mönster. Antalet inrikes födda har mer eller mindre minskat sedan februari i år, men ännu växer antalet utrikes födda inom branschen och bidrar till en ökad sysselsättning i ekonomin.

Sysselsättningen ökar endast för utrikes födda inom handeln

Bidrag till sysselsättningsförändringen inom handeln uppdelat på in- respektive utrikes födda, procentenheter

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar

De med förgymnasial utbildning fick jobb

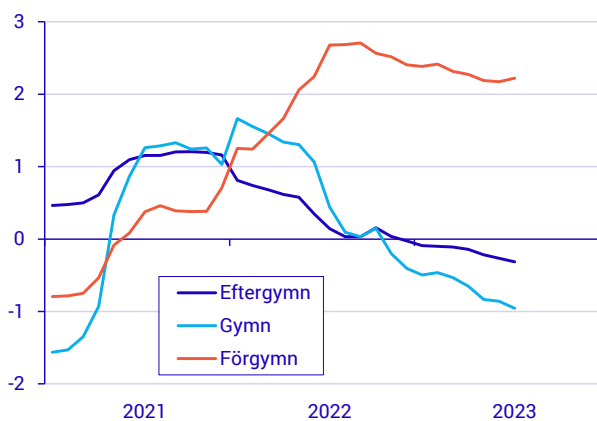
I nästa dekomponering bryts sysselsättningsbidraget ned på utbildningsnivå. Observera att

utbildningsregistret har en relativt lång eftersläpning. Det innebär att för att kunna redovisa på utbildningsnivå måste gamla uppgifter användas. För individer i BAS 2022 och 2023 används deras senaste kända utbildningsnivå i den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) från år 2021. De som inte var folkbokförda 2021 får en förgymnasial utbildningsnivå.

I slutet av den redovisade perioden ser det nästan ut som att materialet är uppdelat efter de olika utbildningsnivåerna. Statistiken visar att de med förgymnasial utbildning drev sysselsättningen när ekonomin växte. Och så har det till större del sett ut även en tid tillbaka. En delförklaring är att unga individer som avancerat i utbildningssystemet de senaste två åren har en förgymnasial utbildningsnivå 2021. Det är inte så konstigt med tanke på att den relativa arbetslösheten mellan in- och utrikes skiljer sig markant åt. Utrikes födda är överrepresenterade bland de med endast förgymnasial utbildning jämfört med fördelningen i befolkningen i allmänhet (drygt 36 procent).

Sysselsättningen ökar endast för personer med förgymnasial utbildning

Bidrag till sysselsättningsförändringen i hela ekonomin uppdelat efter utbildningsnivå, procentenheter

Anm: Individernas utbildningsnivå avser 2021 års nivå. Ej folkbokförd 2021 klassificeras med förgymnasial utbildningsnivå.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar

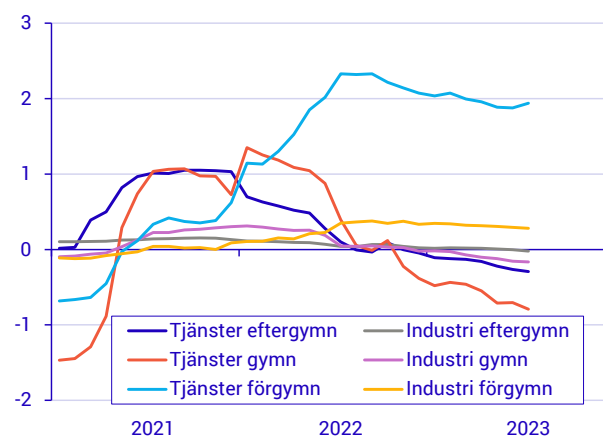
Under hela 2023 har både individer med eftergymnasial och gymnasial utbildningsnivå bidragit negativt till sysselsättningsutvecklingen. Störst negativt bidrag kommer från de med gymnasial utbildning.

Dragloket är tjänstesektorn som anställer förgymnasialt utbildade

Det är tydligt att det är tjänstesektorn som just nu agerar dragloket på arbetsmarknaden, men det är enbart från de som har en förgymnasial utbildningsnivå. Antalet sysselsatta inom tjänstesektorn med gymnasial eller eftergymnasial utbildningsnivå har sedan oktober 2022 minskat i antal, alltså haft ett negativt sysselsättningsbidrag. Dessutom blir antalet sysselsatta med förgymnasial utbildningsnivå i industrin fler. Det är en tydlig bild av hur situationen just nu är på arbetsmarknaden.

Sysselsättningen ökar främst inom tjänstesektorn för personer med förgymnasial utbildning

Bidrag till sysselsättningsförändringen inom tjänstesektorn respektive industrin uppdelat på olika utbildningsnivåer, procentenheter

Anm: Individernas utbildningsnivå avser 2021 års nivå. Ej folkbokförd 2021 klassificeras med förgymnasial utbildningsnivå.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar

Den outnyttjade arbetskraften är större bland utrikes födda

Den relativa arbetslösheten skiljer sig markant mellan in- och utrikes födda. För de inrikes födda med en eftergymnasial utbildningsnivå var endast 1,1 procent registrerat arbetslösa. Motsvarande andel för utrikes födda med liknande utbildningsnivå var 5,3 procent. Nivåmässigt blir skillnaderna ännu större om vi studerar de övriga två utbildningsnivåerna. Av de utrikes födda som har en förgymnasial utbildning eller som saknar en utbildningsnivå var 17,6 procent registrerat arbetslösa i juli 2023. Storleksmässigt var denna grupp nästan 68 500 individer.

Fler utrikes födda utan jobb

Andel arbetslösa i procent av arbetskraften, antal arbetslösa samt antal i gruppen övriga uppdelat på inrikes och utrikes födda respektive utbildningsnivå. Siffrorna avser juli 2023 i åldersgruppen 15–64 år.

	För-gymn	Gymn	Efter-gymn	Totalt
Andel arbetslösa				
Inrikes födda	4,9	2,7	1,1	2,4
Utrikes födda	17,6	9,2	5,3	10,5
Antal arbetslösa				
Inrikes födda	26 300	64 800	12 400	103 500
Utrikes födda	68 500	53 900	17 300	139 700
Antal övriga				
Inrikes födda	57 700	104 900	31 000	193 600
Utrikes födda	121 100	65 700	43 300	230 100

Anm: Gruppen övrig är villkorad på att de inte får vara klassade som studenter under april i BAS. Individer i gruppen övrig är varken sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär eller sjuk.

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (SCB), egna beräkningar

Dessutom kan vi addera till denna grupp drygt 121 100 utrikes födda som inte var klassade som aktiva, sjuka eller pensionärer i BAS och som inte gick i skolan under april samma år. Alla dessa står givetvis inte till arbetsmarknadens förfogande men det innebär att några av de nästan 31 procent av alla utrikes födda mellan 15 och 64 år som har högst en förgymnasial utbildningsnivå eller ingen känd utbildning skulle kunna arbeta eller studera. Motsvarande andel för inrikes födda med samma utbildningsnivå var 9 procent. Kontentan är att det är relativt många i gruppen förgymnasialt utbildade som borde kunna bli sysselsatta och det är just det vi ser – att de kliver in på arbetsmarknaden och driver sysselsättningstillväxten i ekonomin.

”Gruppen förgymnasialt utbildade kliver in på arbetsmarknaden och driver sysselsättningstillväxten”

Fakta: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

BAS redovisar statistik utifrån administrativa data om bland annat antal sysselsatta, arbetslösa och personer utanför arbetskraften för den folkbokförda befolkningen i åldern 15 till 74 år. Statistiken kan användas för att beskriva läge, men även utveckling över tid. Den belyser såväl hela befolkningen som mindre grupper, till exempel detaljerade åldersgrupper på kommunnivå.

Statistiken innehåller uppgifter om antal personer uppdelat efter arbetsmarknadsstatus: sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär, sjuk och övrig där arbetskraften består av sysselsatt och arbetslös. Definitionen av arbetsmarknadsstatus är hierarkisk vilket innebär att en person endast kan erhålla en arbetsmarknadsstatus och den bestäms enligt ovan turordning.

Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) lanserades i maj 2022 och har sedan dess utökats med mer statistik allt eftersom. BAS är från och med september 2023 officiell statistik och kommer att publiceras varje månad.

Läs mer:

[Befolkningens arbetsmarknadsstatus \(BAS\) \(scb.se\)](https://www.scb.se/befolkningens-arbetsmarknadsstatus)

[Utrikes födda driver sysselsättningstillväxten \(scb.se\)](https://www.scb.se/utrikes-fodda-driver-sysselsattningstillvaxten)

Kontaktperson: Fredrik W Andersson 010-479 62 61

Internationell utblick

Svensk handel har fallit mer än EU:s

Den svenska detaljhandeln har utvecklats betydligt svagare än EU:s sedan början av 2022. De mer räntekänsliga svenska hushållen är en förklaring till nedgången. Den spanska handeln går mot strömmen. Där har försäljningsvolymen ökat sedan i fjol.

Den höga inflationen och de allt högre räntekostnaderna har urholkat köpkraften hos de svenska hushållen. Det har drabbat detaljhandeln som har fått se försäljningsvolymen minska kraftigt sedan mars i fjol. På ett år föll försäljningen med nästan 11 procent vilket uttraderade hela uppgången sedan pandemin. Det var en klart svagare utveckling än i jämförelse med genomsnittet för hela EU där nedgången var mer återhållsam. I augusti i år var försäljningsvolymen för hela EU fortfarande högre än innan pandemin.

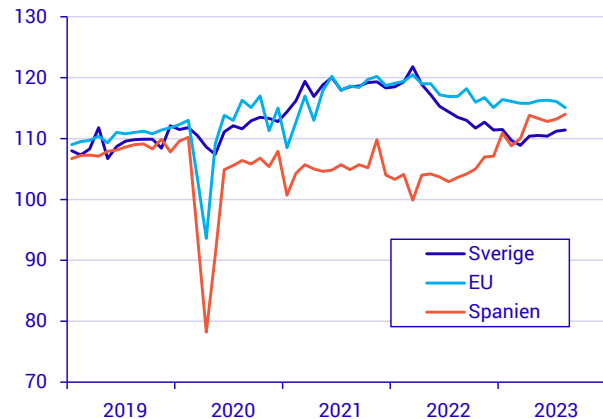
Positiv trend för den spanska detaljhandeln

Samtidigt som detaljhandeln i de stora medlemsländerna Tyskland, Frankrike och Italien har utvecklats mer i linje med hela EU sedan början av 2022 så sticker den spanska detaljhandeln ut i jämförelse. Där vände försäljningen uppåt i början av förra året och fortsatte att stiga fram till april i år för att därefter plana ut. Till en början var det framförallt sällanköpsvaruhandeln som låg bakom uppgången, men sedan inledningen av 2023 har även försäljningsvolymen av livsmedel, drycker och

tobak ökat. En förklaring till det är momssänkningen på baslivsmedel som infördes den 1 januari i år. Spanien hör också till de länder i Europa med lägst inflation.

Stark spansk handel sedan början av 2022

Detaljhandeln, fasta priser, index 2015=100. Säsongrensade och kalenderkorrigerade månadsvärden

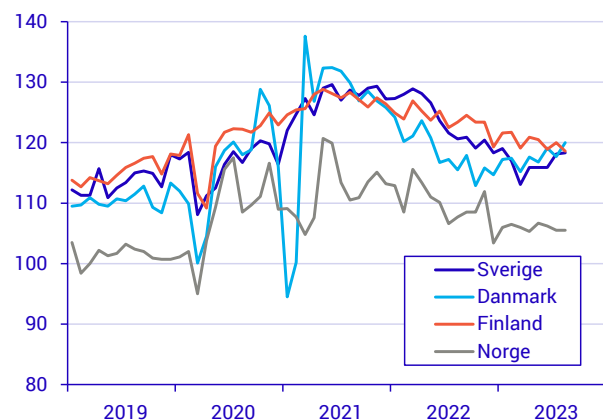
Källa: Eurostat

Försäljningen har stabiliserats under året

I våra grannländer har detaljhandeln i likhet med i Sverige fallit tillbaka mot förpandemiska nivåer. I takt med att inflationen har sjunkit under 2023 har försäljningen stabiliserats. I Danmark har dock volymen av livsmedel, drycker och tobak fortsatt att minska under året, vilket vägts upp av en ökad handel av sällanköpsvaror. Även i Sverige har sällanköpsvaruhandeln visat tillväxt under 2023, medan den varit fortsatt svag i Finland och Norge.

Sällanköpsvaruhandeln har vänt upp i Danmark och Sverige

Sällanköpsvaruhandeln, fasta priser, index 2015=100. Säsongrensade och kalenderkorrigerade månadsvärden

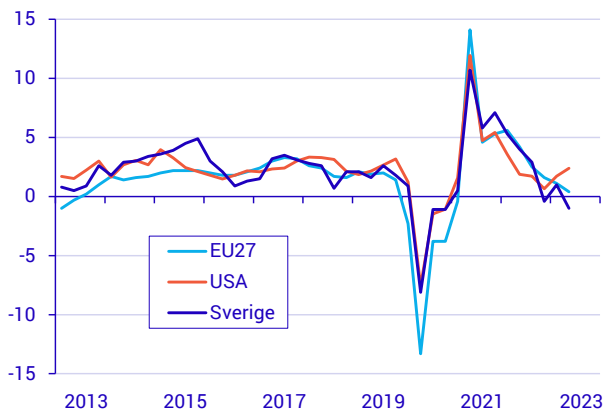
Källa: Eurostat

Kontaktperson: Jenny Lunneborg 010-479 44 42

Indikatorer för Sverige, EU och USA

Negativ årstillväxt i Sverige andra kvartalet

BNP-tillväxt i procent jämfört med motsv. kvartal föregående år

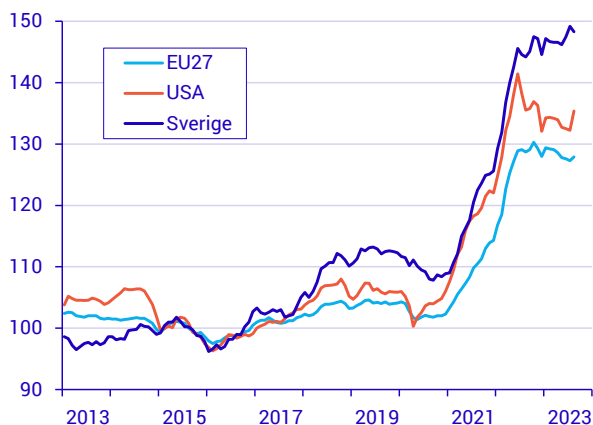

Källa: Eurostat och OECD

- Den svenska BNP-tillväxten vände ner andra kvartalet och minskade med 1,0 procent i årstakt.
- Aktiviteten i EU dämpades för femte kvartalet i rad och BNP steg med måttliga 0,4 procent.
- Den amerikanska ekonomin står däremot fortsatt stark.

Stigande producentpriser i USA

Producentprisindex för industrin 2015=100, säsongrensat

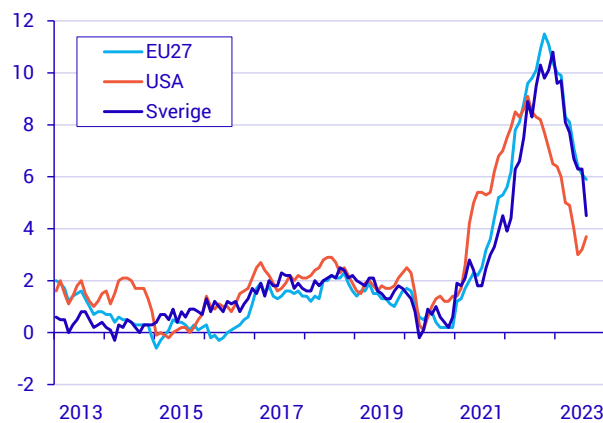

Källa: Eurostat och U.S. Bureau of Labour Statistics

- I USA vände producentpriserna ner i mitten av 2022. I augusti i år steg de jämfört med månaden innan.
- I Sverige har prisökningen dämpats efter den kraftiga uppgången under 2021 och 2022.
- I EU har producentpriserna sjunkit något sedan hösten i fjol.

Svensk inflation enligt HIKP under genomsnittet för EU i augusti

HIKP för Sverige och EU27, KPI för USA, årsförändring i procent

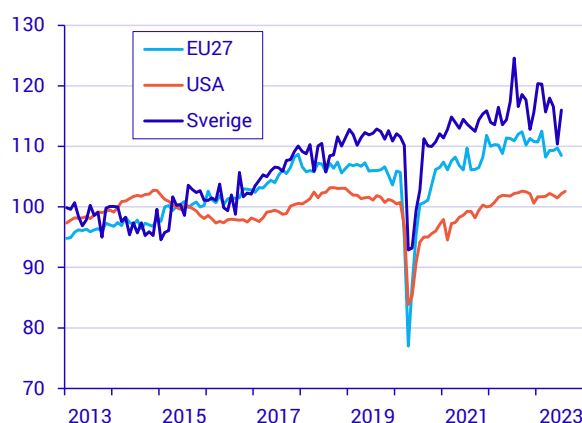

Källa: Eurostat och U.S. Bureau of Labour Statistics

- Den svenska inflationen enligt HIKP sjönk från 6,3 procent i juli till 4,5 procent i augusti.
- Den svenska inflationstakten sjönk därmed under snittet för EU som låg på 5,9 procent.
- I USA steg inflationen för andra månaden i rad främst driven av prisökningar på olja och drivmedel.

Volatil produktion i den svenska industrin under sommaren

Industriproduktionsindex 2015=100, säsongrensat

Källa: OECD

- Den svenska industriproduktionen vände upp i juli och återhämtade stora delar av nedgången från månaden innan.
- Även i USA steg produktionen i juli och fortsatte öka något i augusti.
- I EU sjönk industriproduktionen i juli efter en måttlig ökning månaden innan.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.

Bildkällor: Omslag – P_PHOTO, iStock

Sidan 4 - Dilok Klaisataporn, iStock

Sidan 8 - FilippoBacci, iStock

Sidan 14 - Comfreak, Pixabay

ISSN: 1653-3828 (Online)

URN:NBN:SE:SCB-2023-A28TI2310_pdf

Ansvarig utgivare: Petra Nilsson

Redaktion: Jenny Lunneborg (redaktör)

Caroline Ahlstrand

Monica Andersson

Johannes Holmberg

Kontakta oss via e-post: ekstat@scb.se

Copyright: SCB. Citera gärna, men uppge källa

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se